

KONFERENSIYALAR UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**III RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

IYUN, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.uz>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**III RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, iyun

TOSHKENT-2025

ISBN 978-9910-09-176-6

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.

III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 245 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 3-iyun

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda “Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar” mavzusidagi III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

ISBN 978-9910-09-176-6

Barcha huqular himoyalangan.

© Sciencesproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TARIX FANLARI

Atamuratova Dilafruz

"ISHTIROKIYUN", "QIZIL BAYROQ", "TURKISTON" GAZETALARIDA XIVA XONLIGI, XXSR
HAMDA XSSRGA OID XABARLAR VA ULARNING AHAMIYATI 7-9

Sultanov Samandar

XORAZM VOHASI VA QUYI ZARAFSHON VODIYSI BRONZA DAVRI MANZILGOHLARIDA
ARXEOLGIK TADQIQOTLAR NATIJALARI 10-12

Bobobekova Nargiza

JIZZAX VILOYATI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMI
FAOLIYATI TARIXI (XX ASR BOSHLARI) 13-19

IQTISODIYOT FANLARI

Tangirkulov Bekzod

TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY RESURLAR
SHAKLLANISHINING NAZARIY ASOSLARI 20-24

FILOLOGIYA FANLARI

Azamatova Gulnoza

NEMIS TILIDAGI "EIN" SO'ZI VA UNING QO'LLANILISHI 25-27

Nazimova Himmatoy

EPOS JANRINING PAYDO BO'lishi VA SHAKLLANISH MASALALARI TAHLILI 28-31

Tadjiyeva Umida

MAQOLLAR TILSHUNOSLIK SOHASINING O'RGANISH OBYEKTI SIFATIDA 32-35

Matyaqubova Ozoda

FRANSUZ TILIDAGI GAP TARKIBLI FRAZEOLGIK
BIRLIKLA VARIANTLARINING TURLARI 36-40

Qilicheva Shahlo

O'ZBEK VA NEMIS TILLARIDA QO'SHMA SO'ZLARNING MORFOLOGIK,
STRUKTURAL YASALISHI 41-45

Samandarova Nilufar

FRANSUZ TILIDA HARAKATGA YO'NALTIRILGAN FE'LLARNING
IFODA XUSUSIYATLARI 46-49

Jumanazarova Kamola

ABDULLA QODIRIYNING „O'TKAN KUNLAR" ROMANIDA
MILLIYLIKNING IFODALANISHI 50-52

Abdullayeva Gulnora

HOZIRGI NEMIS TILIDA "ES" KOMPONENTLI GAPLARNING MA'NOSI VA VAZIFALARI HAMDA
ULARNING O'ZBEK TILIDAGI SINTAKTIK EKVIVALENTLARI 53-56

YURIDIK FANLARI

Karaxodjaeva Okilaxon

O VZAIMODEYSTVIY OLIY MAJLISA RESPUBLIKI UZBEKISTAN I ORGANOVA
GOSUDARSTVENNOY VLASTI PRI OSUJESTVLENIY
PARLAMENTSKOGO KONTROLYA 57-62

<i>Otamirzayev Oybek</i> YER OSTI SUVLARI HUQUQIY MUHOFAZASI YO'LIDAGI MUHIM QADAM	63-65
<i>Abdihakimov Samandar</i> SUD HAL QILUV QARORLARINI BEKOR QILISH YOKI O'ZGARTIRISH ASOSLARI TURLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	66-69
<i>Komilov Asadbek</i> MATBUOT ERKINLIGI BO'YICHA XALQARO STANDARTLAR	70-74
<i>Xudaibergenova Dilnoza</i> RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MULK HUQUQIGA OID HUQUQIY ASOSLARNI TAKOMILLASHTIRISH	75-79
<i>Eraliyeva Malika</i> "INSON" IJTIMOIIY XIZMATLAR MARKAZLARI FAOLIYATINING HUQUQIY ASOSLARI: IJTIMOIIY XIZMATLARNING SIFATINI OSHIRISH YO'LLARI	80-82
<i>Самигжонов Зилола</i> ПОНЯТИЕ, ПРИНЦИПЫ И КЛАССИФИКАЦИЯ ВИДОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИНОСТРАННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	83-87
<i>Asqarov Nodirbek</i> VOYAGA YETMAGAN SHAXSLARNI G'AYRIIJTIMOIIY XATTI-HARAKATLARGA JALB ETGANLIK HOLATLARINI KVALIFIKATSIYA QILISHDA AMALIYOTDA YUZAGA KELAYOTGAN AYRIM MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	88-92
<i>Тураев Абдуазим</i> ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СИСТЕМЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93-102
<i>Murodova Sojida</i> WHAT CAN UZBEKISTAN LEARN FROM CHINESE SMART COURTS?	103-107
<i>Akramova Sabrina</i> O'ZBEKISTONDA AXBOROT XAVFSIZLIGININ HUQUQIY ASOSLARINI TATBIQ ETISHDAGI MUAMMOLAR	108-111
<i>Шермухамедова Камилла</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ СДЕЛОК В СФЕРЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	112-116
<i>Саматова Шахзода</i> ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ ОБЕСПЕЧИТЕЛЬНОГО ПЛАТЕЖА КАК СПОСОБА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИСПОЛНЕНИЯ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	117-120
<i>Акрамов Акмалжон</i> ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БЮДЖЕТНЫЙ КОНТРОЛЬ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ	121-125
<i>Гофуржонов Низомиддин</i> ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНЦЕПЦИИ НАСИЛИЯ НАД ДЕТЬМИ В СОВРЕМЕННОМ МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ	126-132
<i>Акрамова Хилола</i> ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ	133-136

<i>Safayev Javohir</i> XORIY DAVLATLARDA PARLAMENT TEKSHIRUVI: HUQUQIY MEKANIZMLAR VA AMALIY TAJRIBA	137-140
<i>Кучкорова Гулхаёт</i> РАЗВИТИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	141-144
<i>Бобоева Муслима</i> ПРАВОВОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ КАК СУБЪЕКТА ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА	145-150
<i>Султонова Дурдона</i> АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ КИБЕРПРЕСТУПЛЕНИЙ НА ЭЛЕКТРОННУЮ КОММЕРЦИЮ В КОНТЕКСТЕ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	151-157
<i>Мелсова Камила</i> ПОНЯТИЕ, ПРАВОВАЯ ПРИРОДА И КЛАССИФИКАЦИЯ ПООЩРИТЕЛЬНЫХ НОРМ.....	158-162
<i>Soatboyeva Shoxnura</i> FUQAROLIK HUQUQIDA MULK HUQUQINI HUQUQIY HIMOYA QILISH INSTITUTINING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	163-166
<i>Qilichev Nosirbek</i> QILMISHNING JINOIYLIGINI ISTISNO QILUVCHI HOLAT SIFATIDA – KAM AHAMIYATLI QILMISHLARNING HUQUQIY TAHLILI	167-169
<i>Allamberganova Farida</i> ANGLO-SAKSON HUQUQIY TIZIMI DAVLATLARI TAJRIBASIDA ELEKTRON TIJORAT VA ISTE'MOLCHILARNING HUQUQIY HIMOYASI	170-175
<i>Turg'unboyev Abrorjon</i> XALQARO HUQUQDA ATROF-MUHITGA YETKAZILGAN ZARAR UCHUN DAVLATLAR JAVOBGARLIGI ASOSLARI VA MUAMMOLAR	176-180
<i>Abdumalikov Otabek</i> AXBOROT OLISH HUQUQINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY ASOSLARI: AXBOROT TURLARI VA MANBALARINING HUQUQIY JIHATDAN TASNIFLANISHI	181-187
<i>Xursanov Shamsiddin</i> BARQAROR RIVOJLANISH TAMOYILLARINI XALQARO SAVDO MUNOSABATLARIGA IMPLEMENTATSIYA QILISH: MUAMMO VA TAKLIFLAR	188-192
<i>Adizova Nargiza</i> ELEKTRON TIJORAT SHARTNOMALARINING AN'ANAVIY TIJORATDAGI SHARTNOMALARDAN FARQI VA O'ZIGA XOSLIKLARI	193-196
<i>Omonkeldiyeva Sevara</i> O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNING SHAKLLANISHI VA HUQUQIY ASOSLARI	197-199
<i>Anvarova Azizabonu</i> FUQAROLIK PROTSESSIDA MEDIATSIYANING HUQUQIY ASOSLARI	200-203
<i>Сайдалиева Ойсултанахон</i> ДОКТРИНА СНЯТИЯ КОРПОРАТИВНОЙ ВУАЛИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КРУГА ОТВЕТСТВЕННЫХ ЛИЦ	204-211

Qahramonova Sevinch

IJTIMOIIY ADOLAT PRINSIPINI TA'MINLASH:

KONSTITUSIYAVIIY-HUQUQIIY TAHLIL 212-215

Xolmo'minova Barchinoy

RAQAMLASHTIRISH TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOIIY SOHALARGA, XUSUSAN, PENSIYA

TIZIMIGA TA'SIRI 216-220

Sadinov Shohboz

XORIJIY DAVLATLARDA ADVOKAT XIZMATIGA HAQ TO'LASHNING O'ZIGA XOS

XUSUSIYATLARI 221-226

Harifov Sobir

FUQAROLIK JAMIYATINING MA'NAVIY HAYOTIDA HUQUQIIY TARBIYANING O'RNI..... 227-231

PEDAGOGIIKA FANLARI

Turgunova Nilufar

CHARACTERISTICS OF IMPLEMENTING HEALTH-PROMOTING

TECHNOLOGIES IN INCLUSIVE EDUCATION SETTINGS 232-234

TIBBIYOT FANLARI

Жураев Жамол

ПРИЧИНЫ РЕЦИДИВА ПОСЛЕ ЛЕЧЕНИЯ ГЕПАТИТА С 235-237

Jumabaeva Miyasar, Xidoyatova Dilbar, Mansurova Nargiza

INSULTDA HARAKAT BUZILISHLARINI TRANSKRANIAL MAGNIT STIMULYATSIYA (TMS)

YORDAMIDA KORREKSIYA QILISHNI OPTIMALLASHTIRISH 238-244

HOZIRGI NEMIS TILIDA "ES" KOMPONENTLI GAPLARNING MA'NOSI VA VAZIFALARI HAMDA ULARNING O'ZBEK TILIDAGI SINTAKTIK EKVIVALENTLARI

Abdullayeva Gulnora Erimmatovna

Urganch Davlat Universiteti „Roman-German
filologiyasi“ kafedrası kata o'qituvchisi

E-mail: gulnora2003@mail.ru

Tel: +998 94 230 22 02

Xorazm, O'zbekiston

Annotatsiya. Ushbu maqola hozirgi nemis tilida ishlatiladigan shaxs ko'rsatmaydigan „es“ olmoshining vazifasi va ahamiyatini, shuningdek uning o'zbek tilidagi sintaktik ekvivalentlarini o'rganishga bag'ishlangan. Nemis tilida „es“ ko'pincha aniq sub'ekt yo'q gaplarda formal sub'ekt sifatida ishlatiladi va shaxs ko'rsatmaydigan holatlar, tabiiy hodisalar hamda infinitiv konstruktsiyalarni ifodalashda muhim rol o'ynaydi. Boshqa tomondan, o'zbek tilida bunday maxsus shaxs ko'rsatmaydigan olmosh mavjud emas, o'rniga bu ma'nolar sub'ektsiz gaplar yoki ma'lum fe'l shakllari orqali ifodalanadi. Tadqiqot nemis va o'zbek tillari o'rtasidagi sintaktik va semantik farqlarni yoritib beradi hamda „es“ olmoshini o'zbek tiliga tarjima qilishdagi murakkabliklarga e'tibor qaratadi. Taqqoslash va misollar yordamida maqola nemis tilida „es“ asosiy sintaktik element sifatida ishlatilishini, o'zbek tilida esa o'xshash ma'nolarni ifodalashda ko'proq kontekst va semantik vositalarga tayanilib, ko'pincha „es“ olmoshining to'g'ridan-to'g'ri ekvivalenti ishlatilmasligini ko'rsatadi. Ushbu ish tillararo grammatik farqlarni chuqurroq anglashga va tarjima jarayonlarini takomillashtirishga yordam beradi

Kalit so'zlar: shaxssiz olmosh, formal subyekt, sintaktik ekvivalent, tillararo grammatik farq, ma'no va kontekst, shaxssiz gap, tarjima jarayoni.

THE MEANING AND FUNCTIONS OF SENTENCES WITH THE "ES" COMPONENT IN MODERN GERMAN AND THEIR SYNTACTIC EQUIVALENTS IN UZBEK

Abdullayeva Gulnora Erimmatovna

Teacher, Department of Romance-Germanic

Philology, Urgench State University

Khorezm, Uzbekistan

Abstract. This article investigates the role and significance of the German impersonal pronoun "es" in modern German sentences and its syntactic counterparts in Uzbek. In German, "es" frequently acts as a formal subject, particularly in sentences without an explicit subject, and is essential for expressing impersonal situations, natural events, and infinitive phrases. Conversely, Uzbek does not have a dedicated impersonal pronoun and conveys these meanings using subjectless constructions or specific verb forms. The study emphasizes the syntactic and semantic distinctions between German and Uzbek and addresses the difficulties encountered when translating "es" into Uzbek. Through comparative analysis and illustrative examples, the article reveals that while "es" serves as a key structural component in German, Uzbek depends more on contextual and semantic methods to express similar ideas, often leaving out a direct equivalent of "es." . This research enhances the understanding of grammatical differences across languages and informs translation methodologies.

Key words: Impersonal pronoun, formal subject, syntactic equivalents, cross-linguistic grammatical differences, meaning and context, impersonal sentences, translation process.

DOI: <https://doi.org/10.47390/978-9910-09-176-6/rkm-12>

Nemis tilida "es" so'zi ko'p qirrali grammatik vosita bo'lib, turli vazifalarni bajaradi. Nemis tilida shaxssiz olmosh „es“ turli vazifalarni bajaradi. U asosan formal sub'ekt sifatida, ya'ni gapda aniq sub'ekt bo'lmagan holatlarda gapni to'liqlashtirish uchun ishlatiladi. Shuningdek, tabiiy hodisalarni ifoda etishda, infinitiv guruhlarini qabul qilishda yoki shaxssiz fe'llarni bayon etishda ham qo'llaniladi. Masalan, "Es regnet" yoki „Es freut mich, dich zu sehen“ kabi gaplarda „es“ muhim sintaktik va ma'noli vazifani bajaradi. [1:17]

O'zbek tilida esa shaxssiz olmoshning maxsus shakli mavjud emas. Tabiiy hodisalar va shaxssiz holatlar ko'proq sub'ektsiz gaplar yoki fe'lning shaxssiz shakllari orqali ifoda etiladi. Shu bois, nemis tilidagi esning formal sub'ekt vazifasi o'zbek tilida boshqa sintaktik vositalar bilan amalga oshiriladi.

Shuningdek, o'zbek tilidagi sintaktik va funktsional ekvivalentlar tahlili orqali tillar o'rtasidagi grammatik va semantik farqlar aniqlanadi. Zamonaviy nemis tilida „es“ olmoshining grammatik pozitsiyasi tilshunoslikda turli yondoshuvlarga sabab bo'lgan muhim mavzulardan biri hisoblanadi. Bu so'z ko'pincha formal sub'ekt yoki gap tuzilishini ta'minlovchi element sifatida ishtirok etadi. Ayrim hollarda, „es“ komponenti faqat grammatik strukturani to'liqlashtirish uchun xizmat qiladi, real sub'ekt sifatida qaralmaydi. Shu jihatdan, uning o'zbek tilidagi funktsional ekvivalentlarini topish muayyan tilshunoslik tahlilni talab qiladi. Hozirgi nemis tilida gaplar turli sintaktik shakllarda ifodalanadi va shular orasida „es“ komponentli gaplar alohida ahamiyatga ega. "Es" olmoshi bu gaplarda maxsus sintaktik vazifani bajarib, gapning ma'nosini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Maqolada es komponentli gaplarning ma'nosi, ularning vazifalari, turlari hamda o'zbek tilidagi sintaktik ekvivalentlari o'rganiladi. Shuningdek, ularning tillararo farqlari va tarjima jarayonidagi qiyinchiliklar ham muhokama qilinadi. Bu borada bir-ikki misollarni tahlil tortsak.

Masalan: *Es regnet. — Yomg'ir yomyapti.*

- *Es donnert und blitzt. — Chaqmoq chaqyapti va momaqaldiroq bormoqda.*
- *Es wird dunkel. — Qorong'ulashyapti.*

Ushbu nemis tilidagi gaplar tarkibidagi es shaxssiz olmoshi birlik 3-shaxsda ega vazifada kelayapti va o'zbek tiliga tarjima qilinganda tushirilib qoldirilgan.

Ba'zi fe'llar bilan es formal sub'ekt vazifasini bajaradi:

- *Es scheint, dass er recht hat. — Uning haqligi ko'rinayapti.*
- *Es ist schade, dass du nicht kommen konntest. — Sen kelolmaganing afsuslanarli.*

Baholash va emotsional ifodalashda: Bu gaplarda es infinitiv guruhni formal sub'ekt sifatida qabul qiladi.

- *Es ist wichtig, regelmäßig zu lernen. — Muntazam o'qish muhim.*
- *Es ist schwer, diese Sprache zu lernen. — Bu tilni o'rganish qiyin.* [1:47]

Nemis tilida „es“ komponentli gaplar sintaktik jihatdan muhim bo'lib, ular formal sub'ekt vazifasini bajaradi yoki holatni ifodalaydi. Ushbu olmosh gapning barqarorligi va ma'nosini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. O'zbek tilida esa bu vazifalar ko'proq ma'no va kontekstga asoslangan holda ifodalanadi, formal sub'ektga ehtiyoj kam. Shuning uchun nemis tilidagi "es" olmoshini o'zbek tiliga tarjima qilishda ma'no va kontekstga alohida e'tibor qaratish lozim. Tarjima jarayonida perifraza va ma'noni aniqlashga xizmat qiluvchi so'zlar, iboralar qo'llanilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Ushbu fikrlarni misollar yordamida tahlilga tortib

ko'rsak va bunda Uchqun Nazarovning "Chayon yili" romani va ushbu asarning Germaniyalik tilshunos olim Ingeborg Baldauf tomonidan nemis tiliga qilingan tarjimasiga murojaat qilamiz.

1. Masalan: *Komendatura odami Marhamat rayoniga eltib qo'yish uchun transport yo'qligini aytgan edi.* [3:93]- *Der Mann von der Kommandantur hatte gesagt, es gäbe kein Fahrzeug, das Oynisa in den Rayon Marhamat verbringen könne.* [2:113]

Ushbu nemis tilida keltirilgan misolda "es" shaxssiz olmoshi formal sub'ekt vazifasini bajaradi, chunki gapda aniq sub'ekt yo'q va gap shaxssiz holatni ifoda etadi. Nemis tilida bunday shaxssiz gaplarda "es" zarur bo'lib, gapni sintaktik jihatdan to'liqlashtiradi. Uning tarjimasiga e'tiborimizni qaratsak.

Tarjimada shaxssiz olmosh sifatida maxsus bir so'z yoki almashtiruvchi so'z, iboralar mavjud emas. Shuningdek, bu tarjimada shaxssizlik "transport yo'qligi" iborasi orqali ifoda etilgan, ya'ni mavjud emaslik to'g'ridan-to'g'ri keltirilgan. Gapda formal sub'ekt yoki shaxssiz olmosh qo'llanilmagan, lekin ma'nosi aniq va to'liq berilgan. Bu farq ikki tilning sintaktik xususiyatlari va grammatik qurilishlaridagi asosiy tafovutni ko'rsatadi.

Ushbu keltirilgan misollarimizni qiyosiy tahlili shu ko' rinishda berishishimiz mumkin.

Jihatlar	Nemis tilidagi gap	O'zbek tilidagi gap	Izoh
Formal subyekt	es shaxssiz olmoshi formal subyekt sifatida	Formal subyekt mavjud emas	Nemis tilida shaxssiz gaplarda es formal subyekt vazifasini bajaradi
Mavjud emaslik ifodasi	es gäbe kein Fahrzeug (конъюнктивда)	transport yo'qligi (номланиш орқали)	Немис тилида шахссиз олмош орқали, ўзбек тилида номланиш орқали ифода этилади
Гапнинг синтактик тузилиши	Қўшимча субъект билан тўлиқланган	Субъект ва тўлдирувчи аниқ, формал субъект йўқ	Немис тилида гап синтактик жиҳатдан мукаммаллаштирилган
Маъноли функция	Мавжуд шахссиз ҳолат сифатида ифода этиш	Мавжуд эмасликни тўғридан-тўғри ифода этиш	Икки тилда маъно ўхшаш, ифода усули фарқ қилади

2. *Yayov jo'nashdan bo'lak iloj yo'q, -dedu y.* [3:93]- *Es bleibt nichts anderes übrig, als zu Fuß zu gehen, - sagte er.* [2:114]

Mazkur ikkinchi misolimizni tahlil qiladigan bo'lsak, nemischa gap tarkibidagi "es" shaxssiz olmoshi fomal sub'ekt vazifasida kelgan va gapda aniq aniq sub'ekt yo'q, lekin gap sintaktik jihatdan to'liq bo'lishi uchun "es" sub'ekt sifatida qo'llanilgan.

Es bleibt nichts anderes übrig uборасуда "es" gapni boshlash va sintaktik barqarorlikni ta'minlash uchun xizmat qilish vazifasida qo'llanilgan, shuningdek, shaxssiz holatni ifoda etgan.

O'zbek tilida bunday formal sub'ekt mavjud emas, shuning uchun tarjimada "es" tushirilib qoldirilgan va ma'noga mos ravishda "Yayov jo'nashdan bo'lak iloj yo'q" shaklida berilgan.

Xulosa o'rnida nemis tilidagi "es" shaxssiz olmoshi ko'pincha formal sub'ekt sifatida gapni to'liqlashtirish va shaxssiz holatlarni ifoda etishda qo'llaniladi. O'zbek tilida esa bunday formal sub'ekt mavjud emas, shuning uchun "es" ko'pincha tarjimada tushirib qoldiriladi yoki ma'noga mos ravishda ifoda etiladi. Bu farq ikki tilning sintaktik tuzilishi va gap qurilishidagi asosiy tafovutni ko'rsatadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. I. A. Karimov, "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch", Toshkent Ma'naviyat- 2008. 83,87b.
2. E. Qilichev, "Hozirgi o'zbek adabiy tili: o'zbek filologiyasi bakalavr ixtisosligi uchun qo'llanma – Buxoro, 2005. – 136b.
3. Назаров У. Чаён йили романи. Т.: Ғ.Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. 1990.-240b.
4. Ochilov E., Tarjima nazariyasi va amaliyoti. T., 2012. 124 b.

Nemis tillari adabiyotlari

5. Helbig, G., & Buscha, J. Deutsche Grammatik: Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Langenscheidt. 2001. -731 b.
6. Ingeborg Baldauf. Das Jahr des Skorpions. Dayeli Verlag. 2002. -296 b.
7. Duden „Deutsches Universal Wörterbuch“ Berlin. 2015, 8.Auflage

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATION G'OYA VA YECHIMLAR**
II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, 3-iyun

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent:
Scienceproblems team, 2025. – 245 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 3-iyun

ISBN 978-9910-09-176-6

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Sciences problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.